

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

S T U H L M A N N - Slægten i Varde

Varde lokalhistoriske Arkiv
Udarbejdet i 1986 af Anton Torngaard

<u>Register til Stuhlmann-slægten</u>	<u>nr:</u>	<u>side:</u>
Gregersen, Anne oo Stuhlmann..... 1851-	141	4
Henningsen, Marie Sophie oo Jacobsen....1802/03-1848	13	2
Jacobsen, Anna Cathrine f. Nissen..... 1844-1866	13b	3
" , Bernhard Ludvig Albert..... 1855-	131	3
" , Christian..... 1838-1838	13d	3
" , Christian Marinus Sophus..... 1858-	132	3
" , Hans Christian..... 1832-1832	13a	3
" , Hans Peder, barber..... 1833-	13b	3
" , Lovise Charlotte Amalie f. Stuhlmann 1815-1873	13	2
" , Marie Sophie f. Henningsen.....1802/03-1848	13	2
" , Peder Christiansen, skræder, barber 1803-1880	13	2
" , Regine oo Stuhlmann.....1819/20-1857	14	4
Kløcker, Anne Lovise Albertine oo Stuhlmann 1788/89-1852	1	1
Mortensen, Karen oo Stuhlmann.....1819/20-	14	4
Nissen, Anna Cathrine oo Jacobsen..... 1844-1866	13b	3
Petersen, Ejner, pens.vicetoldinspektør, Herning	142..	5
Schmidt, Frederik Georg Martin, farver.. 1853-	143	6
" , Marie Madsine Caroline Ingeborg f. Stuhlmann..... 1854-	143	6
Stuhlmann, Ane Louise Albertine..... 1852-	142	5
" , Anne f. Gregersen..... 1851-	141	4
" , Anne Lovise Albertine f. Kløcker 1788/89-1852	1	1
" , Bernhard Ludvig..... 1771/72-1829	1	1
" , Bernhard Ludvig Albert..... 1850-	141	4
" , Christian Vilhelm..... 1819-1870	14	4
" , " " 1876-	1411	5
" , Henrik Magnus..... 1814-	12	1
" , Johan Frederik..... 1810/11-1814	11	1
" , Jochum Lesow..... 1857-1857	145	6
" , Karen .ff. Mortensen..... 1819/20-	14	4
" , Lovise Charlotte Amalie oo Jacobsen..... 1815-1873	13	2
" , Magda..... 1879-	1413	5
" , Marie Madsine Caroline Ingeborg oo Schmidt..... 1854-	143	6
" , Morten Reginus, bogbinder.... 1861-efter 1936	146	6-7-8
" , Regine f. Jacobsen..... 1819/20-1857	14	4
" , Regine..... 1877-	1412	5

1: Bernhard Ludvig Stuhlmann

overbetjent (kontrollør) ved Consumtionsvæsenet i Varde
han er født, 1771/72 ifølge alder ved død

ifølge sønnesønnen (nr 146): er han indvandret fra Tyskland.
Han var vagtmænd ved Dragonerne og deltog i krigen mod Englænderne i 1814.
Da krigen var ophørt, fik han - som så mange af de gamle befalingsmænd den gang - et embede (ved Accisseboden i Varde)

Han må være flyttet til Varde efter 1810/11 og før 1814 ifl. børns fødsel.

gift med Anne Lovise Albertine Kløcker - men ikke viet i Varde

hun er født 1788/89 i Slagelse ifl. folketællinger og ifl. alder ved død

han død 18/8 1829 begr. 24/8 i Varde Bernhard Ludvig Stuhlmann, pensioneret
overbetjent i Varde, 57 år gl.

hun død 29/3 1852 begr 3/4 i Varde Anne Lovise Albertine f. Kløcker, født
i Slagelse, afgangne controlør Stuhlmans enke, 63 år, af Brystsyge

Folketælling 1834 Nørregade 74, 2' familie:

Ane Luise Albertine Kløcker, 44 år, enke, lever af en pension

Luise Charlotte Amalie Stuhlmann, 18 år, ugift, hendes datter

Christian Vilhelm Stuhlmann, 15 år, hendes søn, i handelslære i Haderslev

Folketælling 1845 Kræmmergade 25:

Ane Stuhlmann, 55 år, enke, f. Slagelse, pensionist

Lovise Stuhlmann, 29 år, ugift, f. Varde, hendes datter

Folketælling 1850 Nørregade 63, 2' husstand:

Ane Louise Stuhlmann, 61 år, enke, f. Slagelse, rentier, husmoder, f. Klycker

Amalie " 35 år, ugift, f. Varde, datter

Børn:

11: Johan Frederik Ludvig Stuhlmann se side 1

12: Henrik Magnus Stuhlmann se side 1

13: Lovise Charlotte Amalie Stuhlmann se side 2

14: Christian Vilhelm Stuhlmann se side 4

- - - - -

11: Johan Frederik Ludvig Stuhlmann

født 1810/11 ifl. alder ved død. Ikke født i Varde

død 11/10 1814, begr 17/10 i Varde Sct. Jacobi sogn Controlleur Bernhart

Ludvig Stuhlmann og hustru Anne Lovise Albertine fød Kløcker deres
søn, 3 år gl.

- - - - -

12: Henrik Magnus Stuhlmann

født 31/1 1814, hjemmedøbt 3/2, publ. 6/4 i Sct. Jacobi sogn i Varde,

Consumtions Controlleur hr. Bernhard Ludvig Stuhlmann og hustru madame

Anne Lovise Albertine f. Kløcker deres søn. Faddere: møllerkonen madame

Tiellufsen, jomfru Mette Kirstine Jacobsen, borgerkaptajn Thoersen,

borgerlieutenant Warthoe, borgerlieutenant Lassen, alle af Varde

konfirmeret 1828 i Varde

findes ikke død i Varde

findes ikke i Varde ved Folketællingen 1834, må være rejst fra byen

- - - - -

13: Lovise Charlotte Amalie Stuhlmann

født 19/10 1815 hjemmedøbt 20/10, publ.20/1 1816 i Varde kirke, datter af kontrollør Bernhard Ludvig Stuhlmann og hustru madame Anne Lovise Albertine født Kløkker i Varde. Faddere: fru assessorinde Petersen, jomfru Gydyne Hansen, jomfru Simoline Warthoe, captajn v.Michelsen, captajn v. Mørk, alle Varde

konfirmeret 18/4 1830 i Varde

gift 23/5 1854 i Varde enkemand og barber Peder Christiansen Jacobsen, 50 år gl., i Varde, og jomfru Lovise Charlotte Amalia Stuhlmann, 39½ år gl., i Varde. Forlovere: C.V. Stuhlmann og C.H. Mindermann, viet i kirken. Han vaccineret 28/2 1806 og skifte 15/12 1848. Hun vaccineret 20/6 1816 af Monrad. Tillysning 30/4 1854

han født 24/9 1803, hjemmedøbt, publ.13/11 i Sct. Nicolai sogn, søn af Christian Jacobsen og hustru Maren Madsdatter. Bøddere: Anna Jensdatter, Giertrud Jeppesdatter, Mads Pedersen, Claus Christensen, Jacob Ovesen

han gift 1' gang: 30/7 1831 skræddermester Peder Jacobsen, 27 år, Varde, og pigen Marie Sophie Henningsen, 28 år, Varde. Forlovere: købmand L. Christensen, guldsmed Thuun, viet i kirken

hans 1'kone død: 15/1 1848 begr 21/1 i Varde Marie Sophie Henningsen, født i Apenrade (Aabenraa), barber Jacobsens hustru i Varde, 45 år, af Tøring

hans 2'kone død: 18/2 1873 begr 25/2 i Varde Louise Charlotte Amalie Jacobsen f. Stuhlmann, gift, barber Jacobsens hustru i Varde, 57½ år, af Brystsyge

han død: 9/7 1880 begr 13/7 i Varde Peter Jacobsen, enkemand, forhenværende barber i Varde, 76½ år, af Bronchitis chronica. Sifte 10/7 1880

Folketælling 1834 Nikolajkirkegade 91, 2' familie:

Peder Jacobsen, 31 år, gift, skræddermester
Marie Sophie Henningsen, 32 år, gift, hans kone
Hans Peder Jacobsen, 2 år, deres søn

Folketælling 1845 Skovbogade 153ab:

Peder Jacobsen, 40 år, gift, f. Varde, barber
Marie Sophie Henningsen, 41 år, gift, f. Apenrade, hans kone
Hans Peder Jacobsen, 12 år, f. Varde, søn

Folketælling 1850 Skovbogade 153, 1' husstand:

Peter Jacobsen, 46 år, enkemand, f. Varde, barber, hufader
Anna Jacobsen, 38 år, ugift, f. Varde, hans søster, husholder
(da er sønnen ikke med)

Folketælling Vestergade 39, 1' husstand: 1860:

Peter Jacobsen, 57 år, gift, f. Varde, barber, hufader
Amalie Jacobsen f. Stuhlmann, 45 år, gift, f. Varde, kone
Ludvig " 5 år, f. Varde, søn
Christian " 2 år, " "

Folketælling 1870 Skovbogade 94, 2' husstand:

Peder Jacobsen, 66 år, gift, f. Varde, barber, hufader
Louise Charlotte Amalie Jacobsen, 54 år, gift, f. Varde, kone
Bernhardt Ludvig Albert Jacobsen, 14 år, f. Varde, søn
Christian Marinus Sophus " 11 år " "

Folketælling 1880 Smedegade 219 B, 2' husstand:

Peder Jacobsen, 76 år, enkemand, f. Varde, barber, Logerende

Børn i hans 1' ægteskab:

13a: Hans Christian Jacobsen..... se side 3
13b: Hans Peter Jacobsen..... se side 3
13c: dødfødt dreng..... se side 3
13d: Christian Jacobsen..... se side 3

Børn i hans 2' ægteskab:

131: Bernhardt Ludvig Albert Jacobsen..... se side 3
132: Christian Marinus Sophus Jacobsen..... se side 3

- - - - -

- 13a: Hans Christian Jacobsen
født 15/1 1832 publ. 22/1 i Varde, søn af skræder Peder Jacobsen og hustru Marie Sophie Henningsen. Faddere: snedker Morthen Chrestensen, rebslager Johan Frederik Jørgensen, hattemagersvend Hans Severin Pedersen, skomager F. Møllers kone, pigen Dorthea Thuun, i Varde
død 20/3 1832, begr 24/3, 9 uger gl.
- - - - -
- 13b: Hans Peter Jacobsen, barbermester i Varde
født 3/1 1833 publ. 5/5, søn af skræddermester Peder Jacobsen og Marie Sophie Henningsen i Varde. Faddere: hattemager Peder Berg, karl Hans Sørensen, karl Peder Madsen, rebslager Johan Jørgensens kone, pigen Karen Nielsdatter i Varde
gift 17/10 1863 i Varde ungarl Hans Peder Jacobsen, barber i Varde, 30 år, og jomfru Anna Cathrine Nissen, 19 år, i Varde. Forlovere: Ole Nissen og H. Hansen rebslager.
hun født 4/9 1844 døbt 20/10 i Varde, datter af kleinsmed Ole Nissen og hustru Dorthea Lyhne, Varde. Faddere: vognmand H. Lyhnes kone H. Hansdatter bar barnet, skrædder Veis, smedesvend L. Nissen, pigen Karen Kock og Karen Lyhne, alle af Varde
hun død: 8/2 1866 begr 16/2 i Varde Ane Cathrine Jacobsen f. Nissen, barber Hans Peder Jacobsens hustru i Varde, 21 år
ikke fundet mere om ham i Varde kirkebogsregister
ikke fundet ham i Folketællingerne 1850, 1860 og 1870, så han må nok være fraflyttet Varde
- - - - -
- 13c: dødfødt dreng
født 24/4 1836 i Varde skræder Peder Jacobsen og Marie Sophie Henningsens dødfødte dreng, i Varde
begravet 29/4 1836
- - - - -
- 13d: Christian Jacobsen
født 2/3 1838, hjd 24/5, søn af skræddermester Peder Jacobsen og hustru Marie Sophie Henningsen i Varde, døde 14/4 uden at komme i kirke
død 14/4 1838 begr 19/4, 6 uger gl.
- - - - -
- 131: Bernhard Ludvig Albert Jacobsen
født 14/3 1855 døbt 7/6 søn af barber Peder Jacobsen og hustru Charlotte Lovise Amalie Stuhlmann, Varde. Faddere: kunstdræjer Madsens kone Marie Jensen, jomfru Cathrine Feddersen, restauratør Stuhlmann, købmand Peder Debell, rebslager Johan Frederik Jørgensen, Varde
Folketælling 1870: 14 år
Ikke fundet mere om ham
- - - - -
- 132: Christian Marinus Sophus Jacobsen
født 22/8 1858 døbt 24/9 i Varde, søn af barber Peder Jacobsen og hustru Charlotte Lovise Amalie Stuhlmann, Varde. Faddere: skræddermester Weis' kone, pigen Maren Jørgensen, skræder Alber, skomager Sand, og snedkersvend Christian Sørensen.
Folketælling 1870: 11 år
Ikke fundet mere om ham
- - - - -

14: Christian Vilhelm Stuhlmann, 1)købmand, 2)restauratør, i Varde

født 12/3 1819, hjemmedøbt 14/3, publ. 15/5 i Varde, søn af kontrollør Bernhard Ludvig Stuhlmann og hustru madame Anne Lovise Albertine f. Kløker, Varde. Føddere: madame Hansen procuratorkone, jomfru Bolette Warthoe, krigsassessor Petersen, Peder Hark rebslagermester, Peder Frølund handelsbetjent, alle Varde

konfirmeret 14/4 1833 i Varde

han gift 1'gang: med Regine Jacobsen - men ikke viet i Varde

han gift 2'gang: med Karen Mortensen - men ikke viet i Varde

Karen Mortensen er født 1819/21 i Ribe (født i Ribe 30/4 1822 ifl. chartex)
1'kone død: 24/8 1857 begr 28/8 i Varde Regine Jacobsen gift Stuhlmann, restauratør Stuhlmans hustru, 37 år (= født 1819/20)

han død: 29/11 1870 begr 5/12 i Varde Christian Vilhelm Stuhlmann, gift, restauratør i Varde (søn af toldoverbetjent Stuhlmann), født i Varde 12/3 1819, 51½ år gl, af Tæring

2'kone var lærerinde i Varde. Hun er død mellem Folketællingerne i 1890 og 1901, men vi kan ikke se hvornår, da vi ikke har kirkebøger så langt frem i tiden. Død 23/1 1906 i Varde ifl. nedennævnte chartex.

Hans første barn er født i Hjerting, Guldager sogn, så de må have boet der før 1852, da 2'barn fødes i Varde.

Måske er flere børn fødte (og døde) i Guldager sogn

Folketælling 1860 Skovbogade 134 G, 1'husstand:

Christian Vilhelm Stuhlmann, 41 år, gift, f. Varde, restauratør, husfader	
Karen " f. Mortensen, 38 år, f. Ribe, kone	
Bernhard L. Albert " 9 år, f. Varde, søn	
Ane Louise Albertine " 7 år " datter	
Marie Madsine Nicoline " 5 år " "	

Folketælling 1870 Hoffmannsgade 25, 1'husstand:

Christian Vilhelm Stuhlmann, 51 år, gift, f. Varde, restauratør, husfader	
Karen " 47 år, gift, f. Ribe, kone	
Morten Rasmus " 8 år, f. Varde, søn	

Folketælling 1880 Smedegade 219 B, 2'husstand:

Karen Stuhlmann f. Mortensen, 57 år, enke, f. Ribe, lærerinde, husmoder	
---	--

Folketælling 1890 Smedegade 183, 8'husstand:

Karen Stuhlmann, 67 år, enke, f. Ribe, lærerinde, husmoder	
Morten Reginus Stuhlmann, 28 år, ugift, f. Varde, bogbinder, Logerende (søn)	

Børn i hans 1'ægteskab (måske flere fødte i Hjerting, Guldager sogn ?):

- 141: Bernhard Ludvig Albert Stuhlmann..... se side 4
- 142: Ane Louise Albertine Stuhlmann..... se side 5
- 143: Marie Madsine Caroline Ingeborg Stuhlmann... se side 6
- 144: dødfødt dreng..... se side 6
- 145: Jochum Lesow Stuhlmann..... se side 6

Børn i hans 2'ægteskab:

- 146: Morten Reginus Stuhlmann..... se side 6

se chartex: Chr.V. Stuhlmann (korrespondance provst Kvist/fru Agger i USA)

141: Bernhard Ludvig Albert Stuhlmann, styrmand i Varde, senere i ??

født 29/7 1850 i Hjerting, Guldager sogn (ifl. oplysning ved hans konfirmation og hans vielse)

konfirmeret 2/10 1864 i Varde, født i Hjerting 29/7 1850, døbt i Guldager kirke 23/8 s.å., mg+ og mg, vaccineret 4/7 1851 af Bloch

gift 17/11 1875 i Varde styrmand Bernhard Ludvig Albert Stuhlmann (søn af afdøde købmand Christian Vilhelm Stuhlmann og hustru Regine Jacobsen), født i Guldager sogn den 29/7 1850 døbt 23/8 s.å., konfirmeret i Varde, af Varde, 25 år, og Anne Gregersen (datter af værtshusholder Peter Gregersen og hustru Magdalene Hansen), født i Varde 31/8 1851, døbt 1/11 s.å., confirm. i Varde. i Varde, 24 år. Forlovere: P. Jacobsen (se nr 13) og P. Gregersen, viet i kirken (se ovennævnte chartex Chr.V. Stuhlmann)

fortsættes næste side

141: fortsat Bernhard Ludvig Albert Stuhlmann

hun (Anne Gregersen) født: 31/8 1851 i Varde døbt 1/11, datter af værts-
husholder Peder Gregersen og hustru Magdalene Hansen i Varde. Faddere:
dyrlæge Schmidts kone bar barnet, muurmester Bøstrups kone, jomfru Gine
Thomsen, avlsmand Jørgen Peter Gregersen, bødker M. Vang, Varde
Folketælling 1880 Kræmmergade 49, 4' husstand:

Ane Stuhlmann f. Gregersen,	28 år,	gift,	f. Varde,	modehandler,	husmoder
Christian Vilhelm Stuhlmann,	3 år,	f. Varde,	søn		
Regina	"	2 år,	"	datter	
Magda	"	0 år	"	"	"

de findes ikke ~~xxxx~~ i senere folketællinger, så de må været rejst fra
byen.

Han er ikke medtaget i Folketællingen 1880. Det skyldes måske, at han har
været til søs på det pågældende tidspunkt. Der er ingen oplysning om at
han skulle være død, og hun er ej heller anført som enke.

Hun kan eventuelt være fraskilt.

Børn fødte i Varde:1411: Christian Vilhelm Stuhlmann

født 5/9 1876 døbt 24/10 i Varde, søn af Lieutenant og styrmand
Bernhard Ludvig Stuhlmann og hustru Anne Gregersen, Varde, 25 år.
Faddere: barnets moder, konditor Kiertzner og hustru, Marie
Stuhlmann, alle Varde
Folketælling 1880: 3 år

1412: Regine Stuhlmann

født 6/11 1877 døbt 2/12 i Varde, datter af Lieutenant og styrmand
Bernhard Ludvig Stuhlmann og hustru Anne Gregersen, Varde, 26½ år.
Faddere: madam Stuhlmann, frk. Christiane Ingerslev, værtshus-
holder P. Gregersen, alle Varde
Folketælling 1880: 2 år

1413: Magda Stuhlmann

født 21/12 1879 døbt 26/1 1880 i Varde, datter af styrmand Bernhard
Ludvig Stuhlmann og hustru Anne Gregersen, Varde, 27½ år. Faddere:
madam Gregersen, konditor H.F. Kiertzner og hustru Eline Marie
Kiertzner.
Folketælling 1/2 1880: 0 år

nok flere børn fødte efter den tid - men andetsteds

datter Ingeborg Stuhlmann gift med kunstmaler Knud Agger
- - - - - se chartex Chr.V. Stuhlmann

142: Ane Louise Albertine Stuhlmann

født 13/9 1852 døbt 2/11, datter af købmand Christian Vilhelm Stuhlmann
og hustru Regine Jacobsen, Varde. Faddere: kobbersmed Gotfredsens kone
bar barnet, jomfru Jessen, Marie Schmidt, bager Feddersen, købmand
Jens Thomsen og guldsmed Dam i Varde

konfirmeret 30/9 1866 i Varde, datter af købmand Chr Vilh. Stuhlmann og
hustru Regine Jacobsen i Varde, født i Varde 13/9 1852, mgf og mg
vaccineret 2/7 1853 af Gyntelberg

Folketælling 1860: 7 år

Ikke fundet mere i Varde om hende

1986: hendes sønnesøn er: pensioneret vicetoldinspektør Ejner Petersen, +)
boende Porsevænget 37 St., Herning (Telefon 07-125876)

- - - - -

+) se tillæg

143: Marie Madsine Caroline Ingeborg Stuhlmann

født 27/11 1854 døbt 17/3 1855 i Varde, datter af restauratør Christian Wilhelm Stuhlmann og hustru Regiæe Jacobsen i Varde. Faddere: captain Gotfredsen, lieutenant v. Tranberg, købmand Andersen, madam Schack Møller, jomfru Clausen og jomfru Clara Nørup, Varde

konfirmeret 4/4 1869 i Varde

gift 29/8 1877 i Varde ungkarl farver Frederik Georg Martin Schmidt

(søn af farver Christian Casius Schmidt og hustru Kirstine .f. Halby), født i Ringkøbing 28/3 1853, hjemmedøbt 9/4 s.å., konfirmeret 14/4 1867

i Varde, 24 år, og jomfru Marie Madsine Caroline Ingeborg Stuhlmann, født i Varde 27/11 1854, i Varde, 22½ år. Forlovere: I.F.Schmidt og L.Stuhlmann, viet i kirken

de findes ikke i Vardes Folketælling 1880 eller senere, og der er heller ingen børn fødte i Varde.

Må være bosat andetsteds

Hendes fader er nu restauratør men var ved forr.barn i 1852: købmand.

- - - - -

144: dødfødt dreng

født 17/6 1856 i Varde, søn af restauratør Christian Wilhelm Stuhlmann og hustru Regine Jacobsen, Varde
begravet 20/6 1856

- - - - -

145: Jochum Lesow Stuhlmann

født 3/8 1857, hjemmedøbt 3/8, søn af restauratør Christian Wilhelm

Stuhlmann og hustru Regine Jacobsen i Varde, døde før dåbspublikationen i kirken.

død 4/8 1857, begr. 7/8, 1 dag gl.

- - - - -

146: Morten Reginus Stuhlmann, bogbindermester i Varde +)

født 28/11 1861 døbt 12/3 1862 i Varde, søn af restauratør Christian Wilhelm Stuhlmann og hustru Karen Mortensen i Varde. Faddere: madam A.Alber, jomfru M.Mortensen af Ribe, barber Jacobsen (nr 13) senior, skomagervend Sieborg af Varde

konfirmeret 23/4 1876, g+ og mg

Folketælling 1890 Smedegade 183, 8'husstand:

Morten Reginus Stuhlmann, 28 år, ugift, f.Varde, bogbinder, Logerende (hos moderen)

Folketælling 1901 Torvegade 85 A, 4'husstand:

Morten Stuhlmann, 39 år, ugift, f.Varde, bogbinder, papirhandler, husfader (han boede alene)

I 1891 får han næringsbrev i Varde

Han forblev tilsyneladende ugift.

Hans død kan vi ikke se her, da vi ikke kan få kirkebøger så langt frem i tiden (kan ses på Landsarkivet i Viborg (?), ellers hos præsten i Varde.

Han lever i altfald til efter sin 75 års fødselsdag den 28/11 1936 i Varde

Se stor avisomtale og samtale med ham ved hans 75 års fødselsdag, på næste 2 sider

Deri også indsat en lille omtale af ham udfærdiget af lærer L.Emil Christensen i Varde. Hvornår den har været i avisen, ved vi ikke.

fortsættes næste 2 sider

+) se tillæg

Borgerlivet i det gamle Varde

Den gamle Bogbinder Stuhlmann, der har den egentlige Ære af, at Bogbinderfaget blev indført paa Vanførehjemmet, fortæller om det gamle Varde.

24. Novbr 1936

Bogbinder Stuhlmann.

Lørdag den 28. ds. kan en af Byens kendte Skikkelser, Bogbinder Stuhlmann, Arnbjerggade 2, fejre sin 75 Aars Fødselsdag.

Stuhlmann, der er kendt som en dygtig Mand indenfor sit Fag, har boet her i Byen i en lang Aarrække.

Den gamle Slægt Stuhlmann.

Slægten Stuhlmann, der stammer fra Tyskland, kan føre sin Stamtavle helt tilbage til 1650.

— Det var min Bedstefar, der indvandrede til Landet, — fortæller Hr. Stuhlmann under en Samtale. Han var Vagtmand ved Dragonerne og deltog i Krigen mod Englænderne i 1814. Da Krigen var ophørt, fik han — som saa mange af de gamle Befalingsmænd den Gang — et Embede ved Accise-Bøden her i Byen. Min Fader var derimod Købmand og blev senere Restauratør, og ejede en Restauration, hvor nu Arnbjerghuset ligger.

Til denne Restauration knytter der sig mange Minder. Det var saaledes i Lokalerne her, Haandværkerforeningen blev stiftet, og her samlede Byens Borgere til deres endeløse Diskussioner over en Kaffe-punch...

Jeg blev sendt i Skole i den gamle Borgerskole. Der var paa den Tid to Afdelinger, en betalende og Friskole. Begge Afdelinger laa i den samme Bygning, der ellers endnu benyttes til Skole. I den betalende Skole fik vi en lidt bedre Uddannelse end i Friskolen. Jeg fik Friplads i Betalingskolen og gik her indtil i 1876, da jeg kom i Lære i Ribe.

6 Timers Frihed om Ugen.

— Hvordan var Læreforholdene?

— Der maatte arbejdes fra tidlig Morgen til sen Aften, og den eneste Dag om Ugen, der kunde blive Tale om Frihed, var Søndagen. Da havde vi som Regel fri fra om Formiddagen ved 10-Tiden til om Eftermiddagen Kl. 4, naar Forretningen skulde lukkes op. Jeg boede hos Mesteren, og der var overhovedet ikke Tale om nogen Løn i Læretiden. Da jeg efter 4 Aars Forløb var udlært, kunde jeg faa 4 Kr. om Ugen og Kost og Logi. Som Svend arbejdede jeg først i Fredericia og kom senere til Varde og arbejdede hos den gamle H. Lohse. Da steg Lønnen til 7 Kr. om Ugen...

Medstifter af Forsvarsbrødre-foreningen.

Inden jeg kom til Varde igen, var jeg inde som Soldat; jeg aftjente min Værnepligt ved Infanteriet ved 12. Bataillon.

Hr. Stuhlmann er endnu et ivrigt

Medlem af Soldaterforeningen, og i samme Forbindelse kan det nævnes, at han er Medstifter af Forsvarsbrødrenes Forening her i Byen.

— Da jeg i 1888 havde aftjent min Værnepligt — fortsætter Hr. Stuhlmann — rejste jeg til Tyskland og gennemgik bl. a. en Uddannelse i Gera i Thüringen. Senere arbejdede jeg hos den kendte Hofbogbinder Gustav Fritz i Leipzig, der engang beskæftigede flere Hundrede Mand.

Efter Opholdet i Tyskland vendte jeg tilbage til Varde og var som nævnt beskæftiget hos Lohse i nogen Tid. I 1891 begyndte jeg selv Bogbindervirksomhed og Forretning i Torvegade. Efter nogle Aars Forløb opgav jeg Forretningen, og nu driver jeg blot en mindre Virksomhed som Bogbinder.

Da de Vanføre lærte Bogbinderfaget.

Stuhlmann er den egentlige Aarsag til, at Bogbinderfaget blev indført paa Vanførehjemmet i København, og fortæller herom:

— Min Mors Fætter, daværende Lærer Bruun i Ølgod, havde en Søn, der var fuldstændig lammet i den højre Side. Familien bad mig flere Gange om at lære ham Bogbinderfaget, men jeg ansaa det for haabløst, da han kun meget daarligt kunde bruge den højre Haand, men omsider tog jeg alligevel fat paa at lære ham det. Det viste sig, at han var meget lærevillig og tog energisk fat. I Løbet af kort Tid fik jeg ham lært saa meget, at han selv kunde fortsætte. Jeg raadede ham saa til at anskaffe de nødvendige Ting til at indbinde Bøger med, og faa fat i Arbejde ved Omegnens Folk. Det gik udmærket for ham gennem flere Aar.

Saa søgte han Optagelse paa Vanførehjemmet i København. Da de fik at vide, at han var Bogbinder, stillede de sig meget tvivlende. De havde søgt at faa Byens Bogbindere til at lære de Vanføre Bogbinderfaget, men det var ikke lykkedes for dem. Enhver Bogbinder ansaa det for umuligt, at en Vanfø kunde lære Faget. Fra Vanførehjemmet blev Bruun derefter sendt hen til en af de største københavnske Bogbindere, for at han kunde undersøge den unge Mands Kundskaber, og han forbavtede her Bogbinderen ved at indbinde flottere end hans dygtigste Svende.

Bruun blev derefter optaget paa Vanførehjemmet, hvor der nu blev oprettet et Bogbinderi, som Bruun kom til at bestyre. Saa meldte Fagforeningerne sig og protesterede mod at Bruun som „Fusker“ skulde have Lov til at lære de Vanføre Faget. Bruun svarede dem med at udføre et Svendestykke, som han fik Sølvmedalje for. Han lever endnu og er Bogbindermester paa Vanførehjemmets Bogbinderi.

Borgerlivet i gamle Dage.

— Hvordan formede Borgerlivet sig i det gamle Varde?

— Dengang var der jo ikke noget, der hed, at Folk paa den Maade som nu om Stunder kunde tage ud i Skoven eller til Stranden, og en stor Del af Fritiden blev derfor tilbragt paa Restaurationerne, hvor der herskede Liv og glade Dage.

Jeg erindrer saaledes, at vi havde et Politikorps af Byens Borgere, som traadte hjælpende til ved Ildebrande og lignende. Dette Korps blev altid holdt i Beredskab om Søndagen. Korpsset marcherede til Lunden og tilbage igen og slog sig derefter som Regel ned paa en af Restaurationerne. Det havde Vagtstue paa det

gamle Lassons Hotel, der senere blev til Damkjær, og nu Arbejdernes Forsamlingsbygning. Tiden skulde gaa med noget, og der blev ofte begaaet grovkornede Løjer. Saaledes husker jeg, at en gammel Arrestforvarer drillede en af Byens Skrædere, saa denne tilsidst i Arrigskab for' og og ligefrem rykkede Arrestforvarerens store, pragtfulde Skæg af med Rode. Den uheldige Arrestforvarer græmmede sig over Tabet af sin pragtfulde Ejendom og lod for Eftertiden Skræderen gaa i Fred.

Ogsaa ved andre Lejligheder gik det ud over den paagældende Skræder. Engang aftalte en Uldspinder, der var Medlem af Politikorpset, med de andre, at han vilde jage Skræderen en Skræk i Livet. Han yppede derefter Klammeri med Skræderen og fik ham til at gaa ind paa, at de skulde duellere. I Forvejen havde Uldspinderen fyldt en Svineblære med Ribssaft og stoppet den ind paa Vesten, og under Duellen, der foregik med Bajonetter, stak Skræderen Hul paa Blæren. Uldspinderen faldt om, medens Ribssaften, der i paafaldende Grad lignede Blod, strømmede ned ad ham. Skræderen blev dybt uheldig og flygtede op paa et Loft. Inden han kom ned igen, blev Uldspinderen lagt paa en Baare, og da Skræderen fandt ham, var han rede til at flygte ud af Landet og meget mere. Midt under den sørgelige Scene ved Baaren rejste Uldspinderen sig imidlertid op og lovede Skræderen, at han skulde slippe med at give en Omgang til hele Selskabet .. Og saa fortsattes Festen hele Natten...

Den Slags Ting kender man jo ikke til i vor forjagede Tid, da har Folk saa travlt og farer fra det ene Sted af Landet til det andet.

Postvognen som eneste Befordringsmiddel.

— Hvordan var Befordringsmidlerne dengang?

— Jeg husker, at dengang jeg skulde i Lære i Ribe, blev jeg befordret med Dagvognen fra Varde til Ribe. Det var en Tur, der tog fra tidlig Morgen til hen imod Aften. Det var det eneste virkelige Befordringsmiddel, vi kendte den Gang.

Senere fik vi Cyklerne og Jernbanen, men det tog mange Aar inden Cyklen udviklede sig til et virkelig dueligt Befordringsmiddel. — Den første Cykel her i Varde blev anskaffet af den gamle Kaas. Han fremviste dengang Fænomenet i Teatersalen mod en mindre Entre, og en Landinspektør her fra Byen, der havde særlig Øvelse i at behandle Cyklen, kørte rundt i Salen paa den.

Bogbindingen før og nu.

— Hvordan har Udviklingen inden for Bogbinderfaget formet sig?

— Der er i det væsentlige ikke sket store Ændringer i de sidste 50 Aar. Som paa alle andre Omraader har Maskinerne selvfølgelig ogsaa her gjort deres Indflydelse gældende, og saavel til Indbindingen som til Heftningen bruger man nu Maskiner. Det er jo blevet saa moderne at fremstille de hæslige komponerede Bind, der slet ikke taaler nogen Sammenligning med de haandgjorte Bind. Gennem dem har Faget mistet meget af sit kunstneriske Tilslut, men endnu er der da heldigvis Folk, der forlanger de smukke kunstneriske haandgjorte Bind.

Som Eksempel paa, at Bogbinderfaget ogsaa har sin Kunst, fremviser Hr. Stuhlmann en Række smukt og kunstnerisk udførte Bogbind. — Et Arbejde, der skulde betales med op mod 100 Kr. for hvert Bind. Den Slags kan man næsten kun lave i sin

af L. Emil Christensen:

★
 Mon ikke mange erindrer Stuhlmann, en utroligt flittig og rapbenet mand, der bevægede sig ad gaden som nogen yngling. Han burde hellere have heddet Hjulmand end stolmand, for hans skridt var mere løbeskridt end gang. Der var sus om den bogbinder, for bogbinder var han og tilmed en såre dygtig og omhyggelig arbejder i sit fag. Han kunne lappe de mest forrevne bøger og flængede blade sammen og slutte det hele af med nydelige bind. Det skal nok være mange, som følte savnet af denne myreflittige lille mand med det lyst flagrende hår over det blege og skarpt markerede ansigt.
 ★

Fritid og for sin Fornøjelses Skyld...

Stuhlmann
 Den gamle Bogbinder, der traditionsnæssigt bor i et lille lavt Hus i Arnbjerggade, hvor Petroleumslampen endnu ikke er blevet erstattet af det elektriske Lys, er i Besiddelse af et ualmindeligt godt Helbred, og trods sine 75 Aar har han aldrig brugt Briller.

Paa Fødselsdagen vil hans mange Venner og Bekendte sikkert sende ham en venlig Hilsen.

E.V.Petersen
fhv. Vicetoldinspektør
Porsvænget 37 stuen
7400 Herning.

Herning, den 28 November 1986

Varde Lokalhistoriske Arkiv
RÅDHUSET
TORVET
6800 V A R D E

ATT: Anton Torngaard

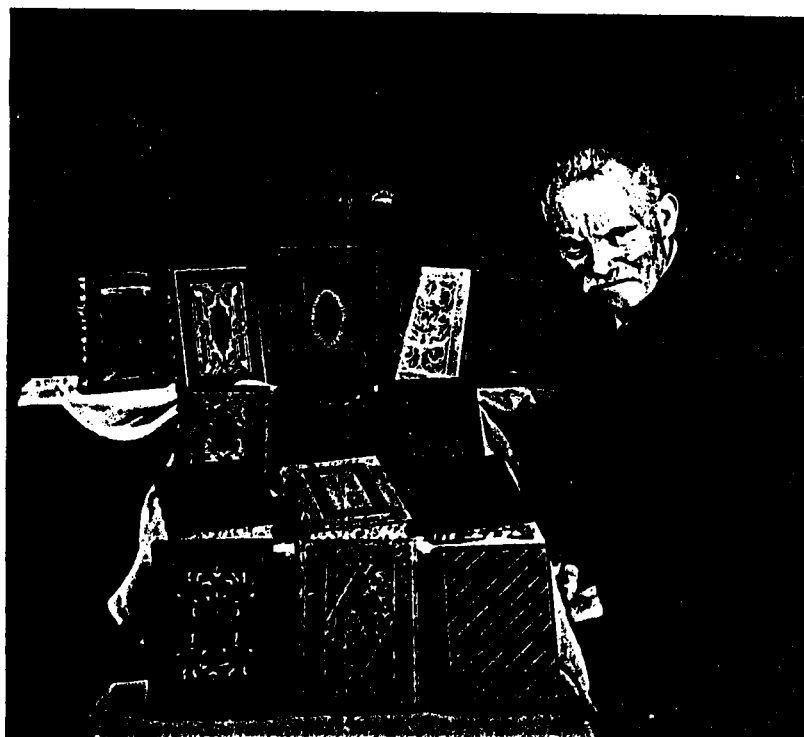
Jeg vil endnu engang sige Dem tak for det særdeles interessante materiale, De har tilsendt mig. Det er en stor oplevelse for mig. Fra min tidligste drengetid i Fredericia følte jeg mig i særlig grad engageret i min fars familie. Det var prægtige mennesker - og så sang de, så det var en lyst. Det skyldes dem, at jeg kom til at holde af alle vore gamle Fædrelandssange ! Min far var togfører Christian Vilhelm Petersen, Fredericia. Han begyndte som skibsdreng ved de gamle Hjulfærger på Lillebælt den 1. juli 1897 - og blev senere togfører. Blev hele sit liv i Fredericia Afskediget i april 1951. Død samme år som Mor 1954. Jeg vedlægger affotografering af noget billedmateriale, der ligger ved fars erindringer, som han skrev inden sin Død. Det er bare copier, men jeg har jo fotografierne liggende. Endnu engang min store TAK for det arbejde, De har udført.

De venligste hilsener.

Ejner Petersen

Ejner Petersen

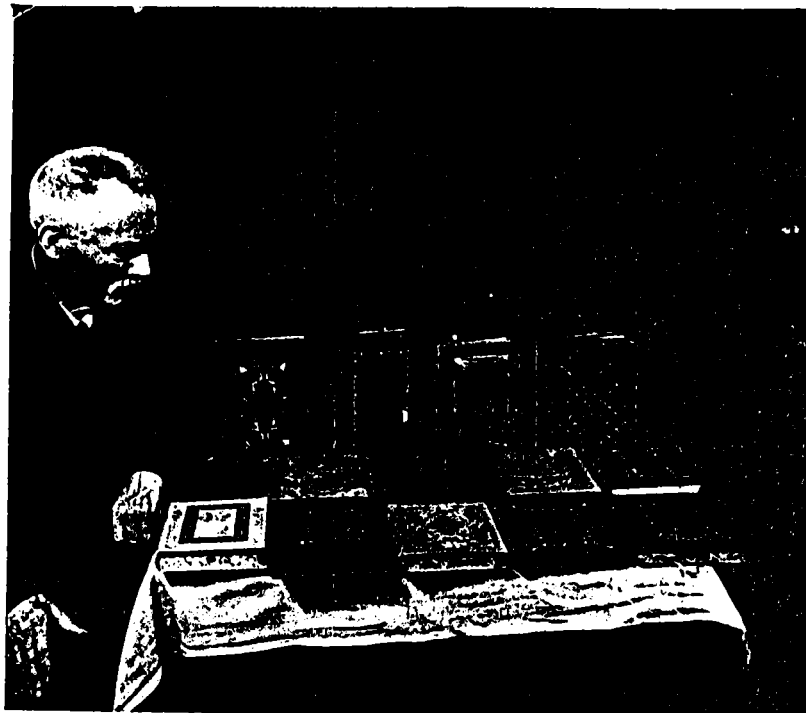
fhv. Vicetoldinspektør

Min bedstemors lillebror:

Reginus Stuhlmann

forblev i fødebyen Varde og nedsatte
sig som Bogbinder.

Berstemors og hendes broder Reginus Stihlmann

Berstemors var en aristokratisk og uhyrlig dame